

Sygn. akt XVCa 1399/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Brygida Łagodzińska

sędzia Andrzej Adamczuk

sędzia Krzysztof Godlewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 26 czerwca 2020 r. w P.

sprawy z powództwa E. B. i A. B.

przeciwko (...) SA z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Obornikach

z dnia 21 maja 2019 r.

sygn. akt IC 1280/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3 628,50 zł (trzy tysiące sześćset dwadzieścia osiem złotych pięćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 października 2016 roku do dnia zapłaty,
2. w pozostałej części powództwo oddala,
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 667,16 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu,
4. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Obornikach od powodów kwotę 7,28 zł oraz od pozwanego kwotę 18,72 zł z tytułu nieuiszczonych kosztów sądowych;

II. zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 545 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Andrzej Adamczuk Brygida Łagodzińska Krzysztof Godlewski

UZASADNIENIE

Powodowie E. B. i A. B. wnieśli pozew przeciwko (...) SA z siedzibą w W., domagając się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 5.001 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem z dnia 6 września 2018 r. wniesionym 10 stycznia 2019 r. powodowie rozszerzyli powództwo o kwotę 521,70 zł, domagając się ostatecznie kwoty 5.522,70 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty.

W piśmie z dnia 30 stycznia 2019 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, w tym również w zakresie, w jakim doszło do rozszerzenia powództwa.

Sąd Rejonowy w Obornikach wyrokiem z dnia 21 maja 2019 roku w punkcie I. zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 5.522,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od tej kwoty od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty oraz w punkcie II. kosztami procesu obciążył pozwanego i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powodów, solidarnie kwotę 3.022,12 zł, w tym kwotę 1.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Obornikach kwotę 26 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł pozwany, zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w części, tj. w punkcie I. co do kwoty 1.894,20 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty oraz w punkcie II. zawierającym rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Skarżący zarzucił Sądowi:

I. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez nieprawidłową ocenę zebranych dowodów i sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przejawiającą się:

- pominięciem przez Sąd I instancji, że stosownie do oferty przedstawionej przez pozwanego poszkodowany miał możliwość wynajęcia pojazdu zastępczego za stawkę dobową 75 zł netto + VAT, co wynika z dokumentu w postaci Informacji dla klienta (...) S.A. o zasadach likwidacji szkód z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, co miało wpływ na wynik sprawy, albowiem doprowadziło do ustalenia nieprawidłowej wysokości odszkodowania;

- pominięciem, że okoliczność, jakoby poszkodowany nie został poinformowany o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego po niższej stawce za pośrednictwem ubezpieczyciela obciąża wyłącznie powodów, którzy w postępowaniu likwidacyjnym działali w imieniu poszkodowanego, bezspornie zostali poinformowani o możliwości wynajęcia pojazdu po niższej stawce, i wyłącznie we własnym interesie, w celu powiększenia rozmiarów szkody zataili ten fakt przed poszkodowanym;

- ustaleniem, że w okolicznościach niniejszej sprawy stawka dobową za najem narzucona przez powoda jest usprawiedliwiona i niewygórowana, w' sytuacji, w której poszkodowany miał możliwość najęcia pojazdu w oparciu o stawkę 75 zł netto co najmniej od dnia 4 czerwca 2016 r., a zatem w okresie kolejnych 34 dni najmu pojazdu;

- nieuwzględnieniem zarzutu braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powodowej i uznaniem, że dla umowy cesji wierzytelności istniała kauza podczas gdy z postanowień przedmiotowej umowy nie wynika prawnie istotna przyczyna zawarcia umowy cesji w zakresie kosztów parkowania, przesłuchany na rozprawie świadek P. S. nie potwierdził, aby zawarł z powodami odpłatną umowę przechowania pojazdu wskazując jedynie, że wrak pojazdu „był przechowywany na parkingu powodów" i „nie rozliczał się z powodami za koszty parkingu”, a powodowie nie wykazali, że umowa odpłatnego przechowania pojazdu faktycznie została zawarta, a także nie próbowali wskazać, jaka rzeczywiście kauza miałaby dla zawarcia umowy cesji w tym zakresie zaistnieć;

- nieuwzględnieniem przez sąd, że powód A. B. nabył od poszkodowanego wrak pojazdu za 50 zł w dniu 14 lipca 2016 r. a następnie, w dniu 19 września 2016 r. powodowie wystawili fakturę za „parking pojazdu uszkodzonego w dniach 31 maja 2016 do 7 lipca 2016r.” opiewającą na kwotę 1.402,20 zł i pominięciem dysproporcji pomiędzy kwotą, za jaką powód zdecydował się nabyć wrak pojazdu, który przechowywał na własnym parkingu przez okres 38 dni a kwotą jaką powodowie domagają się na podstawie faktury pomimo, że postępowanie powodów w tym zakresie stanowi nadużycie prawa i próbę maksymalizacji odszkodowania z polisy OC komunikacyjnego;

- pominięciem, że strona powodowa w żaden sposób nie ustosunkowała się do zarzutu pozwanego, że w sytuacji w której parking przekracza okres 1 miesiąca winien być on rozliczony według rynkowych stawek dla parkingu długoterminowego, w którym średnie stawki kształtują się na poziomie 100 zł miesięcznie przy jednoczesnym uznaniu przez sąd, że nie było to uzasadnione w okolicznościach niniejszej sprawy skoro „nie sposób było przewidzieć ile potrwa likwidacja szkody”, w sytuacji w której ciężar dowodu w tym zakresie obciążał powodów;

- ustaleniem, że w okolicznościach niniejszej sprawy za usprawiedliwiony okres parkowania pojazdu przez poszkodowanego należało uznać łącznie 38 dni, w sytuacji, w której mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy maksymalny okres parkowania, jaki może być uznany za usprawiedliwiony wynosi łącznie 15 dni;

II. naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. **art. 510 § 2 k.c. w zw. z art. 510 § 1 k.c. w zw. art. 509 § 1 i 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie** polegające na przyjęciu przez sąd, że powodowie są uprawnieni do dochodzenia od pozwanego odszkodowania na podstawie dołączonej do pozwu umowy cesji wierzytelności w zakresie kosztów przechowania pojazdu, podczas gdy umowa ta jest nieważna, a to z uwagi na brak kaucji;

2. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. i art. 6 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 i art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich niewłaściwe zastosowanie **przejawiające się w:**

- uznaniu, że ubezpieczyciel ponosi obowiązek zwrotu kosztów najmu pojazdu w oparciu o stawkę jednostronnie narzuconą przez powodów i że powodom należne jest odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego z uwzględnieniem stawki dobowej w kwocie 100 zł netto + VAT przez cały okres najmu pojazdu zastępczego (38 dni), podczas gdy koszty najmu w z zastosowaniem tej stawki dobowej po dniu 3 czerwca 2016 r. nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą z dnia 31 maja 2016 r. a poszkodowany miał możliwość najęcia pojazdu w okresie kolejnych 34 dni w oparciu o stawkę 75 zł netto + VAT;
- uznaniu, że szkoda związana z poniesieniem parkowania pojazdu przez okres 38 dni jest powiązana adekwatnym i normalnym związkiem przyczynowym z kolizją drogową z dnia 31 maja 2016 r. za skutki której odpowiedzialność gwarancyjną ponosi pozwany, w sytuacji, w której jako maksymalny usprawiedliwiony okres parkowania pojazdu w okolicznościach niniejszej sprawy wynosi okres uznany na etapie przedsądowym, tj. 15 dni, a dalej idące roszczenia powoda nie powinny obciążać ubezpieczyciela sprawcy kolizji drogowej jako że stanowią one próbę wzbogacenia na szkodzie i nadużycie prawa;
- nieuwzględnieniu faktu, że w okolicznościach niniejszej sprawy poszkodowany oraz powód jako jego następcą prawną obowiązani byli do minimalizowania zakresu szkody, czego jednakże nie uczynili najmując pojazd przy stawce rażąco wygórowanej oraz parkując pojazd uszkodzony przekraczając okres uzasadniony okolicznościami sprawy;

3. **naruszenie prawa materialnego przez niezastosowanie art. 362 k.c. i nieuwzględnienie**, że poszkodowany przyczynił się do powstania szkody zawierając z powodami niekorzystną z ekonomicznego punktu widzenia umowę najmu pojazdu zastępczego;

Z uwagi na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku tj. oddalenie powództwa w zakresie kwoty 1.894,20 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty oraz prawidłowe rozdzielenie kosztów procesu w stosunku do wyniku procesu i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Ponadto skarżący wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Pomimo szeregu zarzutów podniesionych w apelacji naruszenia zarówno prawa procesowego oraz prawa materialnego dotyczyły one wysokości stawki za najem pojazdu zastępczego oraz kosztów parkowania pojazdu. Strona pozwana w apelacji zakwestionowała wysokość stawki za najem pojazdu zastępczego poczynając od 4 czerwca 2016 roku do 7 lipca 2016 roku, wskazując, że od tej daty stawka winna zostać zweryfikowana do poziomu 75 zł plus VAT i tym samym koszt najmu pojazdu zastępczego przy uwzględnieniu za okres od 31 maja 2016 roku do 3 czerwca 2016 roku stawki w wysokości 123 zł i po tej dacie w stawce 75 zł plus VAT wynosi łącznie 3 136,50 zł, Sąd Rejonowy zasądził zaś kwotę 4 674 zł. Nadto pozwany zarzucił brak podstaw do uwzględnienia kosztów parkowania uszkodzonego samochodu ponad okres 15 dni.

Odnosząc się do kosztów parkowania Sąd Okręgowy uznał, że brak było podstaw do przyznania ich za okres powyżej 15 dni. I ile trafnie wskazał Sąd pierwszej instancji, że poszkodowany ma prawo do pełnego odszkodowania, to jednocześnie Sąd ten pominął, że poszkodowany, a w okolicznościach przedmiotowej sprawy powodowie, którzy nabyli w ramach umowy cejsji wierzytelność mieli obowiązek podjęcia działań zmierzających do minimalizowania szkody. I tak wskazać należy, że z pisma pozwanego z dnia 8 czerwca 2016 roku skierowanego do poszkodowanego wynikało jednoznacznie, że na podstawie wyliczenia kosztów naprawy w systemie kalkulacji szkód określono, że naprawa pojazdu jest ekonomicznie nieuzasadniona, wartość pojazdu w stanie nieuszkodzonym wynosiła 1 000 zł. Koszty naprawy według kalkulacji zostały określone na 9 966,25 zł. Przy czym poszkodowany zwrócił się o zagospodarowanie pozostałości uszkodzonego pojazdu i wystawienie go na platformę aukcyjną – pismo z dnia 8 czerwca 2016 roku. Tym samym zarówno dla poszkodowanego, a tym bardziej dla cesjonariuszy prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie blacharstwa, lakiernictwa, mechaniki i elektryki samochodowej oczywistym było, że szkoda ma charakter całkowity. Tak istotna różnica pomiędzy kosztami naprawy z kalkulacji, a wartością pojazdu sprzed wypadku (10 – krotnie wyższy koszt naprawy od wartości pojazdu) oznaczała, że brak było jakichkolwiek wątpliwości co do tego, że szkoda ma charakter całkowity. W tych okolicznościach parkowanie pojazdu do chwili wypłacenia odszkodowania w kwocie 950 zł plus doliczenie 7 dni na nabycie pojazdu nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach tej sprawy. Podkreślić zresztą należy, że pozostałości pojazdu, które przez okres 34 dni były przechowywane na parkingu powodów ostatecznie w dniu 14 lipca 2016 roku zostały nabyte przez powodów za kwotę 50 zł. Niewątpliwie żądanie zapłaty za parkowanie wraku przez okres ponad 15 dni w niniejszej sprawie świadczy o braku podjęcia przez poszkodowanego (a w zasadzie w tym przypadku powodów) działań zmierzających do minimalizowania szkody, a wręcz stanowi nadużycie prawa podmiotowego. Ubocznie zauważyć należy, że po tym okresie wrak nadal musiał być przechowywany przez powodów, albowiem pozostałości pojazdu nabyli oni dopiero 14 lipca 2016 roku. Strona powodowa, która wystawiła pozwanemu rachunek była niewątpliwie zainteresowana parkowaniem pojazdu w jak najdłuższym okresie czasu. Z zeznań świadka P. S. poszkodowanego wynika, że nie rozliczał się z powodami za koszty parkingu. Świadek nie podał jaka była stawka za parkowanie pojazdu, zeznał jedynie, że wrak był na parkingu powodów. Strona powodowa nie przedłożyła umowy o parkowanie zawartej z poszkodowanym. W świetle okoliczności sprawy uznać należy, że umowa o parkowanie pomiędzy powodami, a poszkodowanym została zawarta. Świadczą o tym zeznania świadka P. S. wskazujące, że wrak był na parkingu powodów, ale brak jest jakichkolwiek dowodów na okoliczność czy i jaką stawkę za parkowanie ustaliły strony.

W umowie cesji z dnia 31 maja 2016 roku wskazano, że wierzytelność obejmuje również zwrot kosztów z tytułu parkowania samochodu, ale jak wynika z materiału dowodowego koszt ten został arbitralnie ustalony przez powodów. Tym samym o ile powodowie posiadają legitymację procesową czynną do dochodzenia roszczenia z tytułu kosztów parkowania wbrew zarzutowi pozwanego, o tyle brak podstaw do uznania zasadności, w tym wysokości zgłoszonego roszczenia.

Odnosząc się do zarzutu związanego z wysokością stawki za pojazd zastępczy to zarzut ten również okazał się zasadny. Strona powodowa otrzymała, co potwierdza jej podpis złożony na informacji dla klienta (...) SA dokument o zasadach likwidacji szkód z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, z którego wynika, że w razie konieczności najmu pojazdu zastępczego poszkodowany powinien powiadomić (...) SA o takim fakcie. Wskazano w tym dokumencie, że informacja umożliwi ubezpieczycielowi udzielenie pomocy poszkodowanemu poprzez przekazanie danych wypożyczalni współpracującej z (...) SA celem udostępnienia pojazdu zastępczego, w przypadku nieskorzystania z oferty (...) SA i udokumentowania poniesienia wyższych kosztów wynajmu w wybranej przez poszkodowanego indywidualnie wypożyczalni, koszty te zostaną zweryfikowane do poziomu oferty (...) SA według tabeli. Twierdzenia poszkodowanego, że nie był informowany o możliwości wynajęcia samochodu zastępczego z wypożyczalni współpracującej z ubezpieczycielem o tyle nie mają znaczenia, gdyż poszkodowany dokonał 31 maja 2016 roku cesji wierzytelności związanej ze szkodą w pojeździe na rzecz strony powodowej, co więcej udzielił pełnomocnictwa powodom do występowania o świadczenie odszkodowawcze oraz podejmowania wszelkich czynności w jego imieniu związanych ze szkodą. Tym samym pozwany zgodnie z zawartą umową cesji oraz pełnomocnictwem udzielonym przez poszkodowanego powodom udzielali informacji bezpośrednio właśnie powodom. Wskazać należy, że umowa najmu pojazdu zastępczego została zawarta w dniu 31 maja 2016 roku tj. w dniu wypadku komunikacyjnego i na żadnym etapie postępowania powodowie reprezentujący poszkodowanego w postępowaniu likwidacyjnym nie byli zainteresowani najmem pojazdu zaproponowanym przez zakład ubezpieczeń. Zauważyć również należy, że świadek P. S. zeznał, że nie pamięta treści umowy najmu pojazdu zastępczego, nie ma tej umowy ani cenników. Z zawartej zaś umowy nie wynika stawka najmu pojazdu, umowa odwołuje się do załącznika nr 1 stanowiącego cennik, którego powodowie nie dołączyli nawet do pozwu przedkładając umowę. Sąd Okręgowy brak było podstaw do uwzględnienia stawki najmu za pojazd zastępczy określonej przez powodów. Nie sposób pominąć kluczowej kwestii, iż powodowie nie byli tylko podmiotem wynajmującym pojazd zastępczy poszkodowanemu, ale z uwagi na nabycie wierzytelności od poszkodowanego stali się uprawnionymi do wystąpienia o zapłatę z tego tytułu wobec pozwanego. A zatem są osobami zainteresowanymi w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu. Z uwagi na powyższe cennik powodów nie może stanowić podstawy do ustalenia wysokości stawki czynszu, tym bardziej, iż wysokość tej stawki była kwestionowana przez pozwanego. Podkreślić również należy, że SN w uchwale 7 sędziów z dnia z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 5/11 stanął na stanowisku, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. W okolicznościach przedmiotowej sprawy uznać należy, iż ekonomicznie uzasadniona była stawka najmu wskazana przez pozwanego, o czym powodowie byli zawiadomieni. Poszkodowany niewątpliwie mógł wybrać inną wypożyczalnię, ale w przypadku wyższej stawki najmu, winien wykazać, iż ponoszenie wyższych od proponowanych przez zakład ubezpieczeń stawek najmu jest uzasadnione okolicznościami sprawy. W tej sprawie poszkodowany nie wskazywał na żadne okoliczności, albowiem w ogóle nie wiedział o takiej ofercie. Tym samym uznać należy, że zasadnym było uwzględnienie stawki oferowanej przez pozwanego w ramach wypożyczalni, z którą współpracuje.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok poprzez obniżenie zasądzonej kwoty do 3 628,50 zł.

Konsekwencją powyższego była zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu, którymi Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. obciążył strony stosunkowo tj. powodów w 28%, a pozwanego w 72%. Powodowie ponieśli koszty w kwocie 3 022,12 zł, pozwany w kwocie 1 817 zł. Po stosunkowym rozdzieleniu kosztów Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę

1 667,16 zł. Nieuiszczone koszty sądowe Sąd nakazał ściągnąć od obu stron zgodnie ze stosunkowym rozdzieleniem kosztów.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi powodów. Pozwany poniósł koszty: opłatę od apelacji w kwocie 95 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 450 zł ustalone na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z §2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Andrzej Adamczuk Brygida Łagodzińska Krzysztof Godlewski